

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ

*Матеріали V науково-практичної конференції, присвяченої
25-річчю Міжрегіональної Академії управління персоналом,
м. Київ, МАУП, 17 грудня 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

Рецензенти: Г. А. Дмитренко, д-р екон. наук, проф.
О. І. Радзійський, д-р екон. наук, проф.
Н. Д. Чала, канд. екон. наук, доц.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 29.01.14)*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Концептуальні засади формування менеджменту в Україні: Матері-
К65 али V наук.-практ. конф., присвяченої 25-річчю МАУП, м. Київ, МАУП,
17 груд. 2013 р. / Уклад. О. В. Баєва, Н. М. Терещенко, Н. І. Новальсь-
ка. – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2014. – 260 с. : іл. — Бібліогр. в кінці
ст.

До збірника увійшли доповіді пленарних та секційних засідань V науково-практичної конференції “Концептуальні засади формування менеджменту в Україні”. Розглядаються питання управління стратегічним зростанням конкурентоспроможності підприємств, сучасних аспектів управління персоналом, управління освітою та методи викладання у вищій школі, концепцій розвитку управління бізнесом, проблем та перспектив розвитку менеджменту в галузі охорони здоров’я.

Для науковців, освітян, менеджерів різних рівнів управління, а також усіх, хто цікавиться проблемами менеджменту та розвитком управлінської думки в Україні.

ББК 65.9(4УКР)290-2я43

ЗМІСТ

Баєва О. В.

Психофізіологічні особливості управління в умовах глобальної макроекономічної нестабільності	5
--	---

Денисенко М. П.

Сучасні тенденції управління якістю послуг у сфері туризму	13
--	----

Сладкевич В. П.

Концептуальні підходи до визначення ролі та змісту стратегічного управління	17
---	----

Баєв В. В.

Формування системи управління якістю на туристичних підприємствах України	26
---	----

Новальська Н. І.

Використання інтерактивних технологій в організації проведення практичних занять з дисципліни “Загальний менеджмент”	30
--	----

Бірдус Л. В.

Негативний вплив електромагнітного випромінювання на здоров'я і працездатність людини	34
---	----

Суліма Н. М., Якимовський Р. В.

До питання методики оцінювання рівня економічної безпеки підприємства	38
---	----

Колтаков В. М.

Проблеми в підготовке specialistов стратегического уровня	42
---	----

Андрейчук У. В.

Управлінські інновації як шлях подолання внутрішніх та зовнішніх загроз підприємства	50
--	----

Філіппов М. І., Гавришук Т. Б.

Стан та перспективи розвитку конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості України	53
--	----

Дьолог Т. І.

Стратегічне планування: сутність, принципи та етапи	61
---	----

Баєв В. В.

Аналіз тенденцій розвитку туристичної галузі України в умовах глобальної нестабільності.....	66
--	----

Лазоренко Л. В.

Стратегічне управління фінансовою діяльністю підприємств	72
--	----

Чернявський А. Д., Коноплястий Є. В.

Інноваційна стратегія управління екологічною системою міста Києва	77
---	----

Могилко В. О., Кочетова К. А.,

Перець Б. В.

Основні принципи оцінки конкурентоспроможності підприємства	82
---	----

Яценко О. А., Догадіна В. Ю.,

Співакова Н. О.

Сутність матричних методів аналізу	88
--	----

Осипчук Д. Г.

Напрями стратегічного розвитку економіки України	93
--	----

Головач Н. В.

Актуалізація професії сучасного фахівця з управління персоналом та економіки праці	99
--	----

Дорошенко Л. С.

Формування регіональних ринків праці як напрям	
--	--

НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ ЕЛЕКТРОМАГНІТНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ НА ЗДОРОВ'Я І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ЛЮДИНИ

Науково-технічний прогрес істотно змінює організацію праці в будь-якій галузі та наше довкілля. Так, з кожним роком майже в усіх країнах світу зростають енергетичні потужності, внаслідок чого електромагнітне поле (ЕМП) антропогенного походження стає одним із домінуючих факторів впливу на здоров'я, працездатність людини поряд з іонізуючою радіацією і хімічним забрудненням довкілля.

На сьогодні, за даними екологів і лікарів-гігієністів, відомо, що всі діапазони електромагнітного випромінювання впливають на здоров'я і працездатність людей і мають віддалені наслідки. Вплив електромагнітних полів на людину через їхню значну розповсюдженість небезпечніший, ніж радіація. Електричні поля промислової частоти оточують людину цілодобово — випромінювання від електропроводки, освітлювальних приладів, побутових електроприладів, ліній електропередач тощо. Енергетичне навантаження від електромагнітних випромінювань у промисловості і побуті постійно зростає у зв'язку зі стрімким розширенням мережі джерел фізичних полів

електромагнітної природи, а також зі збільшенням їх потужностей. Людина не здатна фізично відчувати електромагнітне поле, що її оточує, проте воно викликає зменшення її адаптивних резервів, зниження імунітету, працездатності, під його впливом у людини розвивається синдром хронічної втоми, збільшується ризик захворювань. Особливо небезпечною є дія електромагнітних випромінювань на дітей, підлітків, вагітних жінок та осіб зі слабким здоров'ям.

Механізми дії ЕМП ще недостатньо вивчені. Численні дослідження в галузі біологічної дії ЕМП дають змогу визначити найчутливіші системи організму людини: нервова, імунна, ендокринна і статева, які є критичними. Слід зважати на реакції цих систем під час оцінювання ризику впливу ЕМП на організацію праці. Біологічний ефект ЕМП в умовах тривалого багаторічного впливу накопичується, внаслідок чого можливий розвиток віддалених наслідків, зокрема дегенеративні процеси центральної нервової системи, рак крові (лейкози), пухлини мозку, гормональні захворювання.

У деяких країнах було опубліковано праці з дослідження можливого розвитку раку молочної залози в осіб, які контактують з електромагнітним полем у виробничих умовах або побуті. Наприклад, у Варшаві проводилося дослідження, яке показало, що в осіб, які опромінювались електромагнітним полем, ймовірність розвитку раку лімфатичної системи і кровотворних органів була більше в 6,7 раза, раку щитоподібної залози — у 4,3 раза.

У 1995 р. Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) було введено термін “глобальне електромагнітне забруднення довкілля”. Проблему електромагнітного забруднення навколишнього середовища було введено ВООЗ у перелік пріоритетних проблем людства.

Починаючи з 1994 р., у населених пунктах України джерела електромагнітного забруднення доповнилися базовими станціями стільникового зв'язку, і кількість таких станцій з кожним роком збільшується.

В Україні норми електромагнітної безпеки регламентуються “Державними санітарними нормами і правилами захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання”, які затверджені МОЗ України (№ 239 від 01.08.1996). За цими правилами допустимі рівні інтенсивності електромагнітного випромінювання для цивільного населення становлять $2,5 \text{ мкВт/см}^2$, на відміну від європейських країн, де допустимі норми встановлено на рівні 100 мкВт/см^2 . Різниця вражаюча, проте, якщо в Європі всі дотримуються таких норм, то в Україні ні населення, ні влада не мають досто-

вірної інформації про рівні інтенсивності електромагнітного випромінювання, якого вони зазнають.

Багатьма вченими доведено негативний вплив електромагнітного випромінювання на організм людини і тварин. Зокрема, на думку кандидата медичних наук Ярослава Першегуба, старшого наукового співробітника лабораторії канцерогенних факторів ДУ “ІГМЕ ім. О. М. Марзєєва НАМНУ”, перевищення електромагнітного навантаження від нормативного на 50 % призводить до збільшення захворюваності населення на 17 %, а при збільшенні на 150 % понаднормативні величини призводять до збільшення захворюваності на 37 % органів дихання, нервової системи (депресивні стани), алергічними захворюваннями. Також електромагнітне опромінення впливає на репродуктивну функцію людини, що проявляється гонадотропним (порушення дозрівання сперматозоїдів та яйцеклітин) та ембріотропним ефектами і може призводити до безпліддя як чоловіків, так і жінок. Серед населення, яке проживає в умовах дії електромагнітного випромінювання, у 1,5–2 раза вища захворюваність на хронічну патологію порівняно з населенням, яке живе на “чистій” території.

На сучасний електромагнітний стан міста Києва здебільшого впливають випромінювання базових станцій стільникового зв'язку. Водночас для задоволення максимальних потреб абонентів мобільних мереж у підземних (метро) і наземних спорудах (супермаркети, торгово-розважальні комплекси), куди звичайним способом не можуть проникнути ра-

діохвилі, оператори мобільних мереж встановлюють прийнятно-передавальне обладнання всередині цих споруд. Як показує практика, часто електромагнітне випромінювання в таких спорудах перевищує гранично допустимий рівень у 2,5 мкВт/см².

Найбільшого електромагнітного навантаження зазнають кияни, які мешкають у центральних районах столиці (Шевченківський, Печерський, Солом'янський, Подільський) внаслідок підвищеної концентрації розміщення базових станцій стільникового зв'язку в центральній частині міста. Це пов'язано з тим, що основна частина населення м. Києва працює або проїжджає через центральну частину міста і для безперебійної роботи мобільних мереж потрібно встановлювати додаткові базові станції стільникового зв'язку. Така залежність спостерігається і в інших українських містах-мільйонниках (Я. Першегуб).

Ми бачимо, що електромагнітні поля негативно впливають майже на всі системи людського організму, його стан, самопочуття і працездатність. Тому слід створювати певні методи захисту від їхньої дії, найпоширенішими серед яких є: зменшення щільності потоку енергії, якщо дозволяє такий технологічний процес або обладнання; захист часом (тобто обмеження часу перебування у зоні джерела ЕМП); захист відстанню; екранування робочого місця чи джерела; раціональне планування робочого місця; застосування засобів попереджувальної сигналізації; застосування засобів особистого захисту.

Західна промисловість вже реагує на попит, що підвищується до

побутових приладів і персональних комп'ютерів, випромінювання яких не загрожує життю, здоров'ю і працездатності людини. Так, у США багато фірм випускають безпечні прилади, починаючи з прасок і закінчуючи комп'ютерами без електромагнітного випромінювання.

У нашій країні розробляються різноманітні засоби захисту від електромагнітних випромінювань: спеціальний захисний одяг, тканини та інші захисні матеріали, які можуть забезпечити будь-який прилад. Проте до впровадження подібних розробок в широке і повсякденне їх використання поки що далеко. Тому кожен користувач має подбати про засоби свого індивідуального захисту сам, і чим швидше, тим краще. Було проведено незалежне дослідження низки комп'ютерів, найпоширеніших на нашому ринку, що дало змогу встановити, що "рівень електромагнітних полів у зоні розміщення користувача перевищує біологічно небезпечний рівень".

Для того щоб зменшити вплив електромагнітних полів на персонал, який знаходиться у зоні дії деяких радіоелектронних засобів, варто вжити певних захисних заходів: організаційні, інженерно-технічні та лікувально-профілактичні.

Варто зазначити, що ще на етапі проектування взаємне розміщення об'єктів має бути забезпечено таким чином, щоб інтенсивність опромінення була мінімальною. Також слід заздалегідь попіклуватися про зменшення тривалості перебування персоналу в зоні опромінення. Потужність джерел випромінювання повинна бути найменшою з можливих.

Отже, є досить багато методів захисту свого здоров'я від небезпеки на робочому місці з підвищеним електромагнітним фоном. Крім того, потрібно дотримуватись державних стандартів України та не порушувати їхніх норм.

Література

1. Закон України "Про охорону праці" від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ // ВВР України. — 1992. — № 48. — 668 с.
2. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів: ДСанПіН 3.3.6.096-2002 // Офіц. вісн. України від 07.09.2009. — 2009. — № 66.
3. Зуев В. С. Электромагнитная безопасность в жилых и производственных помещениях / В. С. Зуев, В. И. Чарыков, В. Ю. Гецевич // Сто лет сибирской маслодельной кооперации: материалы междунар. науч.-практ. конф. в 4 т.: Т. 4. (19–20 апр. 2007 г. Курган). — Курган: Куртамыш, 2007. — С. 204–208.
4. Переверзев И. Г. К вопросу классификации рабочих мест персонала ОАО "РЖД" по степени опасности электромагнитного влияния / И. Г. Переверзев // Техносферная и экологическая безопасность на транспорте: междунар. науч.-практ. конф. (21–23 нояб. 2007, г. Санкт-Петербург). — СПб.: ПГУПС, 2007. — С. 72–75.
5. Токаренко О. І. Зміни серцевого ритму у хворих з патологією жовчовидної системи / О. І. Токаренко, О. В. Ковальова, Н. М. Ковбель, О. В. Ковальова // Український Бальнеологічний журнал. — 2006. — № 1–2. — С. 56–60.